

DZIAŁ INWENTARYZACJI I GROMADZENIA ZBIORÓW MUZEALNYCH OŚRODKA KULTURY LEŚNEJ W GOŁUCHOWIE W 2016 ROKU

Jerzy Adamczewski

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

GROMADZENIE ZBIORÓW

Podstawowym zadaniem Działu Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych jest zbieranie przedmiotów z zakresu szeroko rozumianego leśnictwa do kolekcji muzealnej. Ideą przewodnią jest zapewnienie ciągłości rozwoju zbiorów i kolekcji oraz ich systematyczne wzbogacanie, co jest fundamentalnym warunkiem realizacji także pozostałych celów działalności muzealnej. Dążymy do tworzenia uporządkowanego zbioru, który najpełniej uwidoczni konkretną rzeczywistość. Gromadzimy obiekty dla Muzeum Leśnictwa, aby poprzez wystawy mogło one kreować humanistyczną wizję tej rzeczywistości kulturowej za pomocą wybranych z niej materialnych elementów, obiektów muzealnych.

W ciągu 2016 roku zgromadzono 133 eksponaty wpisane do Księgi Wpływu Muzealiów pod numerami 3109–3228 (120 pozycji inwentarzowych).

Tab. 1. Struktura nabytków w 2016 roku

Tab. 1. Structure of the acquisitions in 2016

	Sztuka	Etnografia	Historia	Numizaty	Technika	Przyroda	Ogółem
Zakup	14	5	16	14	16	9	74
Dary – instytucje			1	1			2
Dary – osoby prywatne	47	3	3		3	1	57
Razem	61	8	20	15	19	10	133

Zapoczątkowana w 2013 roku kolekcja malarstwa na szkle o tematyce związanej z patronami, głównie św. Hubertem, ludzi związanych z lasem została wzbogacona o kolejne prace z kręgu podhalańskiej sztuki ludowej oraz Lubelszczyzny. W planach mamy utworzenie największej w Polsce takiej muzealnej kolekcji. W jej skład wchodzić będą obrazy z różnych regionów etnograficznych, gdzie tego typu sztuka funkcjonuje na zasadzie regionalnej tradycji oraz z terenów, na których pojawiła się niedawno.

Pani Irena Dąbek ze Związku Sybiraków w Nowej Rudzie przekazała do zbiorów archiwalnych materiały pisane i fotograficzne dotyczące rodziny leśników Jana i Jerzego Slama z początków XX wieku, łącznie z okresem zsyłki na Sybir:

1. Druki zwarte:

- *Schodnica – Majdan – Urycz w zachowanych źródłach i okruchach wspomnień*, red. J. Rybotycki, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej, Wrocław 2013, 320 s.

2. Fotografie:

- album fotograficzny (prod. Stanisławów, okres międzywojenny), 36 k. (część pusta), 215 wklejonych fotografii, części zdjęć brak (ślady po wyrwaniu),
- fotografie luzem 5 szt. (Nadleśnictwo w Bohorodczanach, 1909 r.; Dzień Lasu, Jasionka, 30 czerwca 1935 r.; budowa leśniczówki w Kondratowie, 1936; Jasionka, 12 maja 1938; nie zident.)

3. Materiały archiwalne:

3.3 Materiały działalności zawodowej i społecznej:

- praca w zarządach lasów prywatnych w Bohorodczanach i Majdanie: instrukcje służbowe dla personelu leśnego, wykaz plac pracowników zarządu leśnego, korespondencja przychodząca i postanowienia zarządów lasów i dóbr dotyczące spraw zawodowych, w tym także uposażeń i zmian na stanowiskach oraz parcelacji majątku, korespondencja ze starostwem powiatowym w Bohorodczanach w sprawach leśnych, informacja na temat posiadłości zarządu leśnego Majdan (j. niem., j. czes.); 1902, 1911,

1915, 1919–1925, 1929, luźne, 34 x 21 cm i in., 23 k. pag., mps., mps. pow., rkp., rkp. pow., część kart: podniszczone krawędzie, przetarcia na składaniach, zaplamienia,

- praca w czasie przymusowego pobytu na Syberii: mapka i plany posesiłka Wierch Bergamak z działkami przeznaczonymi dla poszczególnych wysiedlonych, wykaz pozyskanego drewna, wykazy i kopie wykazów wysiedlonych (mapki, plany; j. ros.; oryginały dwóch wykazów przekazane do Ośrodka Karta; duży format); 1942, 1946, b.r. (1942, 1945), luźne, r.f., 15 k. pag., rkp., ksero (rkp.), rys. kolor. rys. pow. kolor.

3.4. Materiały biograficzne:

- dowód osobisty JS wydany przez starostwo w Bohorodczanach, woj. staliwowskie (pieczęcie, fotografia); 1924, zszywki wkopercie, 15,5 x 10,5 cm, okł. + 16 s. pag., druk, rkp., część kart luzem, zniszczone krawędzie, liczne zagięcia i przedarcia,
- świadectwa szkolne, zaświadczenia o praktykach i zatrudnieniu, korespondencja dotycząca mianowań na stanowiska służbowe, pismo o przyjęciu do Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego, pisma w sprawie przyjęcia do Związku Leśników Polskich, zaświadczenie o odbyciu szkolenia z obrony przeciwlotniczo-gazowej, książeczka udziałowa kółka rolniczego w Isajach [znaczkki skarbowe, pieczątki, pieczęć lakowa; j. niem., j. czes.]; 1900, 1905–1910, 1919–1923, 1927, 1931, 1936, 1937, luźne, 34 x 20,9 cm, 29,1 x 22,6 cm i in., 33 k. pag., druk, rkp., rkp. pow., mps., mps. pow., część kart: zniszczone krawędzie, liczne zagięcia, przedarcia na składaniach,
- zaświadczenie o otrzymaniu odznaki „Za ofiarną pracę” podczas spisu powszechnego; 1932, luźne, 22 x 17,2 cm, 1 k. nlb., druk, rkp.,
- materiały dotyczące spraw majątkowych: uchwała towarzystwa ubezpieczeniowego w sprawie zmiany wysokości ubezpieczenia; pismo w sprawie przyznania drewna; korespondencja, wykaz strat spowodowanych przez wojska austriackie oraz postanowienie komisji szacunkowej w Bohorodczanach o przyznaniu odszkodowania; pismo w sprawie spłaty wierzycieli [pieczątki]; 1919, 1921, 1928, luźne, 34 x 21 cm i in., 7 k. pag., druk, rkp., mps. pow., część kart: podniszczone krawędzie, przetarcia na składaniach.

3.5. Korespondencja:

- korespondencja przychodząca prywatna, kopia listu do znajomego leśnika z deklaracją poparcia dla jego starań o przeniesienie służbowe (koperta; j. czes.); b.r. (między 1914 a 1918), 1930, luźne, 17,5 x 22,5 (skł. „na 2”), 29,5 x 22,8 cm i in., 4 k. pag., rkp., mps. pow., zaplamienia kart.

3.6. Materiały o twórcy zespołu:

- maszynopisy wspomnień opublikowanych w książce *Schodnica – Majdan – Urycz w zachowanych źródłach i okruchach wspomnień*, red. J. Rybotycki, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Drohobyckiej, Wrocław 2013; autorzy: Irena Slama-Dąbek (córka; dwie wersje), Mieczysław Kamiński, Anna Krzosek, Stanisława Ważny-Korczy; b.r. (przed 2013), 2014, luźne, A4, 50 k. pag., wydruk komp. (mps.).

3.7. Materiały rodzinne:

- materiały związane z ojcem, Janem Ślają: druk funeralny z wierszem ku czci zmarłych Eweliny i Kornela Strasserów listy do Jana Ślasy, m.in. z magistratu Stanisławowa oraz korespondencja prywatna; wspomnienie pośmiertne z „Sylwana” (fragm. pieczęci lakowej, koperta; j. niem.; duży format); 1892, 1897, 1908, W 1909, b.r. (1910), b.r., luźne, 34 x 21 cm, A4 i in., 10 k. pag., druk, rkp., ksero (druk),
- mapa rewiru leśnego Łysiec Stary, powiat bohorodczański, wykonana przez Jana Ślame; 1896, skala 1 : 11 520, rys. kolor. (tusze i akwarela), papier naklejony na płótno, 45,5 x 63,4 cm skł. na 3, fragm. papier odklejony od płótna, zabrudzenia papieru, ślady po pinezkach.

Pani Karolina Adamczewska, córka zmarłego w 2015 roku Zenona Adamczewskiego, ostatniego dyrektora Technikum Leśnego w Mojej Woli, przekazała trzecią część materiałów archiwalnych i fotograficznych dotyczących działalności Zenona Adamczewskiego. Zbiór ten liczy prawie 500 jednostek.

DOKUMENTACJA MUZEALNA

W Dziale prowadzona jest kompletna dokumentacja muzealna oraz inwentarz elektroniczny zbiorów muzealnych. W 2016 roku zdigitalizowano 312 muzealiów (wraz z dokumentacją fotograficzną):

- sztuka – 87,
- etnografia – 15,
- historia – 36,
- numizmatyka – 27,
- technika – 58,
- przyroda – 89.

Tab. 2. Zestawienie przedstawiające całkowitą liczbę muzealiów oraz liczbę muzealiów zdigitalizowanych

Tab. 2. The total number of exhibits and the number of exhibits in digital system

	Ogółem	Sztuka	Etnografia	Historia	Numizmatyka	Technika	Przyroda
Muzealia	6788	3078	187	1177	80	1327	939
Digitalizacja	6759	3087	183	1175	80	1295	939
W 2016 r.	321	87	15	36	27	58	89

W ciągu ostatniego roku na podstawie materiałów przygotowanych przez pracowników Działu Muzealnego oraz Działu Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych opracowano i wypełniono 111 kart ewidencyjnych muzealiów. Karty te, uzupełnione zdjęciami eksponatów, stanowią merytoryczną podstawę do uzupełniania elektronicznego inwentarza zbiorów.

KONSERWACJA MUZEALIÓW

Fundamentalnym zadaniem jest zapewnienie właściwej opieki zbiorom muzealnym, przede wszystkim tym znajdującym się w magazynach. Działalność ta obejmuje głównie prace konserwatorskie w pełnym lub częściowym zakresie oraz profilaktykę. Celem tej ostatniej jest tworzenie optymalnych warunków przechowywania muzealiów. Prowadzone są systematyczne pomiary temperatury i wilgotności powietrza w magazynach.

Podstawowym celem zabiegów konserwatorskich jest przywracanie muzealiom walorów ekspozycyjnych, ochrona oraz zapewnienie integralności fizycznej, artystycznej i historycznej. Jednym z aspektów programu ochrony zbiorów jest kompleksowa konserwacja wybranych obiektów. Jej celem jest powstrzymanie procesów destrukcji oraz przywrócenie w miarę możliwości zabytkom ich walorów użytkowych i estetycznych. Konserwacja zabytków jest z natury rzeczy czasochłonna i kosztowna, ale też nieunikniona i niezbędna.

Dział Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych w swojej pracowni konserwatorskiej prowadził w minionym roku sukcesywne prace, w ramach własnych sił i środków, głównie przy zbiorach technicznych (ok. 20 eksponatów) i etnograficznych na ekspozycji plenerowej przy chałupie na Dybulu. Każdy eksponat, zwłaszcza techniczny, wymagał żmudnego, czasochłonnego i precyzyjnego oczyszczania z warstw wtórnie i szkodliwie pokrywających powierzchnię. Te zabiegi renowacyjne wykonywane były głównie sposobami mechanicznymi. Każdy obiekt w miarę możliwości rozkładany był na poszczególne części składowe i ręcznie czyszczony przy użyciu delikatnych narzędzi, później czyszczony chemicznie, a następnie ponownie składany. Pracownicy Działu wykonywali prace konserwacyjne mebli i drobnego wyposażenia przeznaczonych do eksponowania w Izbie Tradycji w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz prace renowacyjne innych eksponatów ze zbiorów (w sumie ok. 30 sztuk) znajdujących się na ekspozycjach pawilonowych. Równie ważne są zabiegi profilaktyczne lub zabezpieczające przy eksponatach, które znajdują się na ekspozycjach plenerowych. Czynności te wynikają z okresowych przeglądów konserwatorskich zapewniających dobry stan techniczny muzealiów i ich estetyczny wygląd.

Zlecono specjalistyczne prace konserwatorskie przy 12 papierowych dokumentach archiwalnych pochodzących z początków XX wieku. Jedenaście spośród nich wchodzi w skład kolekcji „Jan Slama” i dotyczy leśnika Jana Slamy.

BIBLIOTEKA

Biblioteka Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie gromadzi specjalistyczne wydawnictwa z zakresu leśnictwa oraz dziedzin pokrewnych. Należą do nich wydawnictwa zwarte i ciągłe krajowe oraz zagraniczne. Baza bibliograficzna jest na bieżąco uzupełniana o tytuły nowych książek. Udostępniony jest również katalog czasopism. Wejście do bazy bibliograficznej znajduje się na stronie internetowej Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie w zakładce „Biblioteka”.

W ciągu 2016 roku do bazy bibliograficznej wpisano: książki – 912 rekordów; czasopisma – 66 rekordów; artykuły – 346 rekordów.

Stan księgozbioru na koniec minionego roku wynosił 7614 woluminów oraz 605 czasopism (roczniki oprawione). W 2016 roku zakupiono 104 książki i 258 egzemplarzy różnych czasopism. W darze otrzymano 150 książek i 49 czasopism. W ramach wymiany międzybibliotecznej otrzymaliśmy 6 egzemplarzy, a wypożyczyliśmy 5. Z biblioteki skorzystało 95 czytelników, którym wypożyczono 458 książek i 150 czasopism. Natomiast w czytelnicy 44 osobom udostępniono 80 książek i 45 czasopism. Do oprawy introligatorskiej oddano 31 roczników różnych czasopism oraz 38 książek.

Opracowano bibliografię dotyczącą Puszczy Białowieskiej ze zbiorów bibliotecznych OKL: książki (195 poz.), multimedia (2 poz.), oraz artykuły: „Las Polski” (335 poz.), „Echa Leśne” (227 poz.), „Sylvan” (121 poz.), „Łowiec Polski” (92 poz.), „Przyroda Polska” (89 poz.), „Parki Narodowe” (80 poz.), „Leśne Prace Badawcze” (39 poz.), „Kalendarz Leśny Informatyczny” (18 poz.), „Głos Lasu” (18 poz.), „Matecznik” (6 poz.).

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

W minionym roku Dział wypożyczył siedmiu instytucjom i różnym jednostkom Lasów Państwowych eksponaty, które wykorzystane zostały do organizacji wystaw lub różnych innych przedsięwzięć ekspozycyjnych:

1. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie – 52 eksponaty.
2. Nadleśnictwo Jeleśnia (Wystawa „Budownictwo służbowe leśne na terenach Żywiecczyny według projektów Karola Pietschki”) – 36 eksponatów.
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Ujsołach (Wystawa „Budownictwo służbowe leśne na terenach Żywiecczyny według projektów Karola Pietschki”) – 36 eksponatów.
4. Gminny Ośrodek Kultury w Milówce (Wystawa „Budownictwo służbowe leśne na terenach Żywiecczyny według projektów Karola Pietschki”) – 36 eksponatów.
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Lipowej (Wystawa „Budownictwo służbowe leśne na terenach Żywiecczyny według projektów Karola Pietschki”) – 36 eksponatów.
6. Gminna Biblioteka Publiczna w Łodygowicach (Wystawa „Budownictwo służbowe leśne na terenach Żywiecczyny według projektów Karola Pietschki”) – 36 eksponatów.

7. Nadleśnictwo Antonin – 6 eksponatów.
8. Nadleśnictwo Pomorze – 6 eksponatów.
9. Nadleśnictwo Bełchatów – 118 eksponatów.
10. Muzeum w Brodnicy – 134 eksponaty.
11. Nadleśnictwo Jastrowie – 6 eksponatów.
12. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych – 93 eksponaty.
13. Parafia Rzymsko-Katolicka w Sycowie – 11 eksponatów.

Do wykorzystania w celach edukacyjnych udostępniono Działowi Edukacji i Informacji OKL 49 eksponatów.

**DZIAŁ INWENTARYZACJI I GROMADZENIA ZBIORÓW MUZEALNYCH
OŚRODKA KULTURY LEŚNEJ W GOŁUCHOWIE W 2016 ROKU****Streszczenie**

Dział Inwentaryzacji i Gromadzenia Zbiorów Muzealnych funkcjonuje w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie od 1 stycznia 2010 roku. W strukturze Działu jest również biblioteka, która prowadzi komputerowy inwentarz elektroniczny i sukcesywnie powiększa specjalistyczny księgozbiór dotyczący leśnictwa i dziedzin pokrewnych. Podstawowym zadaniem Działu jest powiększanie kolekcji muzealnej poprzez zakupy, dary i depozyty. Komplementarnie prowadzona jest pełna dokumentacja muzealna eksponatów łącznie z elektronicznym inwentarzem zbiorów oraz magazyny muzealiów. W ramach ochrony zbiorów realizowana jest sukcesywna profilaktyka w zakresie ochrony stanu zachowania eksponatów.

Słowa kluczowe: Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, zbiory muzealne, dokumentacja muzealna, konserwacja, biblioteka

**DEPARTMENT OF CATALOGUING AND GATHERING MUSEUM
COLLECTIONS OF THE FOREST CULTURE CENTRE IN GOŁUCHÓW
IN 2016****S u m m a r y**

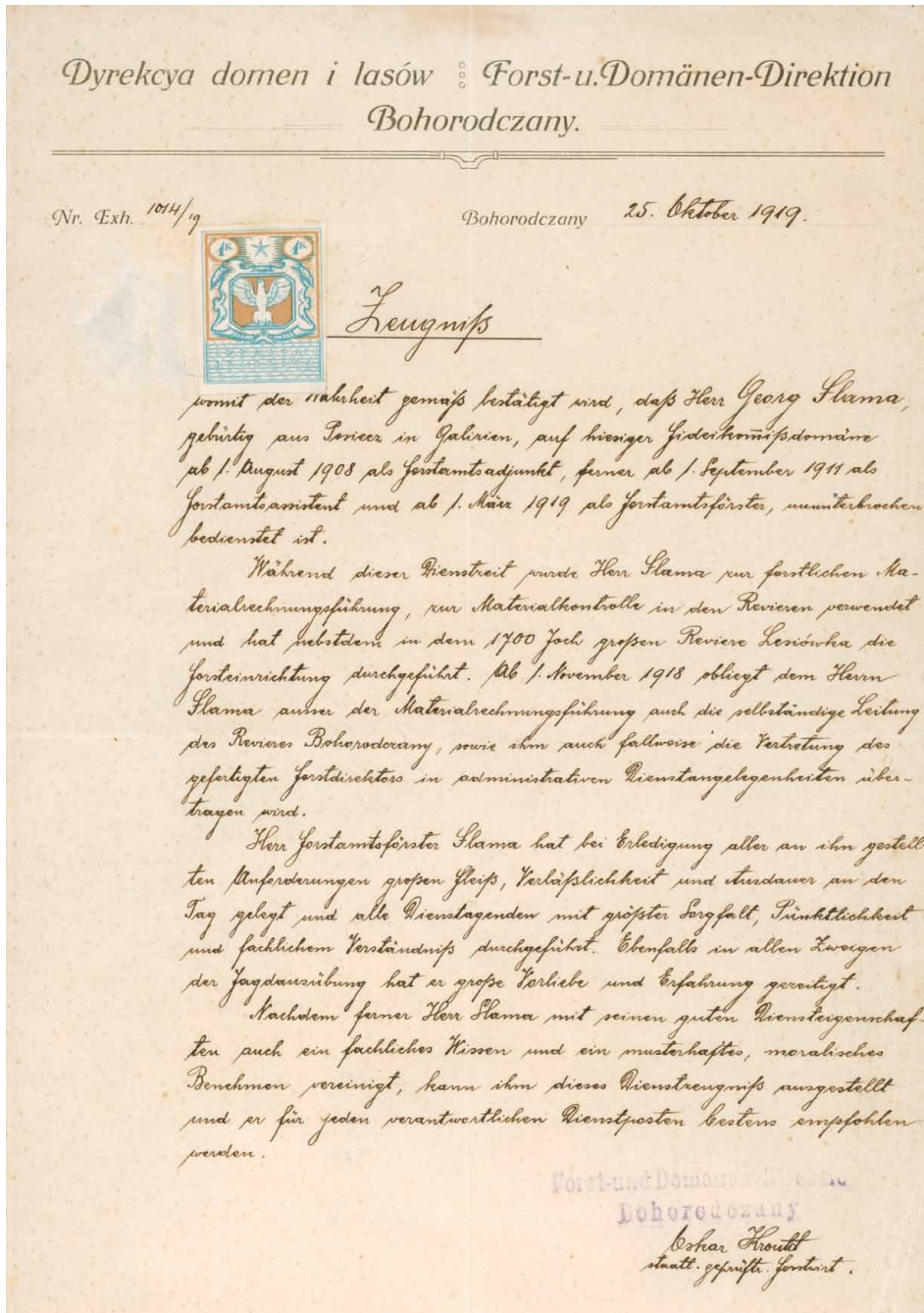
Department of Cataloguing and Gathering Museum Collections has been functioned in the Forest Culture Centre in Gołuchów since 1st January 2010. There is also a library in its structure which in a successive way increases its specialized book collection refers to forestry and other related disciplines as well as keeps electronic inventory. The main aim of department's activity is increasing museum collection by purchases, gifts and deposits. Full documentation of exhibits, electronic cataloguing and stockrooms are run complementary. Successive, comprehensive conservation of chosen, most valuable exhibits is carried out.

Keywords: Forest Culture Centre in Gołuchów, museum collections, museum documentation, preservation, library

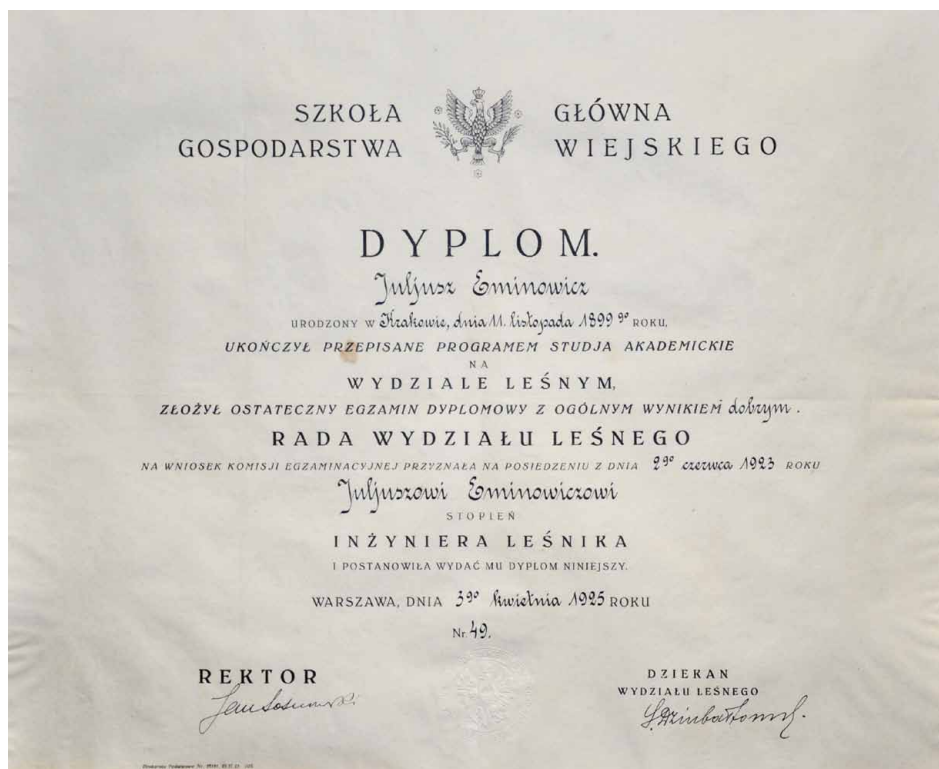
Ryc. 1. Dokumentacja archiwalna związana z postacią leśnika Jana Slamy (fot. R. Sorek)

Fig. 1. Archival documentation referring to a forester Jan Slama (photo by R. Sorek)

Ryc. 2. Dokumentacja archiwalna związana z postacią leśnika Jana Slamy (fot. R. Sorek)

Fig. 2. Archival documentation referring to a forester Jan Slama (photo by R. Sorek)

Ryc. 3. Dyplom ukończenia Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z 1925 roku, zakup do zbiorów muzealnych (fot. R. Sorek)

Fig. 3. University degree of Warsaw University of Life Sciences, 1925, the purchase for museum collection purpose (photo by R. Sorek)

Ryc. 4. Biurko po konserwacji, przeznaczone do eksponowania w Izbie Tradycji w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie (fot. R. Sorek)

Fig. 4. Desk after renovation, for display in the Room of Tradition of the Directorate General of the State Forests in Warsaw (photo by R. Sorek)

Ryc. 5. Dermoplast wilka, nabytek do zbiorów muzealnych (fot. R. Sorek)

Fig. 5. Wolf, the acquisition for museum collection purpose (photo by R. Sorek)